

Mellékletek

1. Interakció elemzés kódkategóriái

- kérdések: a gondozó által feltett kérdések, melyek vonatkozhatnak a csecsemőre; csecsemő tevékenységeire; játéktárgyra, tulajdonságaira, funkcióira,
- instruálás csecsemőnek szóló általános utasítás, tiltás,
- direkt instruálás: csecsemőnek szóló konkrét tevékenységre vonatkozó utasítás,
- elmetudatos megjegyzések: gyermek intencionális állapotaira vonatkozó megjegyzések,
- gyermek néven szólítása,
- csecsemő becézgetése,
- rendszabályozó mondatok: gyermeket a helyzetben tartó kérések, tiltások (pl. „Ne mássz ki!; Gyere vissza!”).

Meadow-Orleans-féle viselkedési kategóriák

Anyai skálák:

- 1. érintés gyakorisága az interakcióban- magas: gyakori pozitív érintés, testkontaktus, ölelés, puszi, anya ölében ülés,
- alacsony: nagyon kevés érintés, vagy bármilyen negatív érintés használata,
- 2. szenzitív vs. intruzív- magas: örömmel reagál a gyermek akcióira, folytatja az általa megkezdett tevékenységet, időt hagy a gyermeknek, mielőtt kiválasztja a gyermeket stimuláló tárgyat, a gyermek játéktevékenységét nem akasztja meg, inkább játszik, mint tanít,
- alacsony: folyamatosan beavatkozik a gyermek tevékenységébe, gyorsan választ új tárgyat, ignorálja a csecsemő igényeit, inkább tanít, utasít, mint játszik,
- 3. résztvevő és bevonódott vs. passzív, szemlélődő- magas: örömmel reagál a gyermek által kezdeményezett akciókra, bekapcsolódik a csecsemő játéktevékenységébe,
- alacsony: nem vesz részt a gyermek játéktevékenységében, úgy definiálja a helyzetet, mintha a gyermek játszana egyedül, nem érdeklődik a gyermek tevékenysége iránt,

- 4. rugalmas a játékban alkotott szabályok terén vs. merev- magas: alkothat szabályokat a biztonság érdekében, de a szabályok módosíthatók, van fantáziája arról, hogy a gyermeknek be kell tartania a szabályokat, és ráveszi, hogy tartsa be, elfogadja a gyermek érdektelenségének kifejeződését,
- alacsony: szigorú szabályokat fogalmaz meg, melyek nem módosíthatók, van egy rutinjuk, nincs fantáziája arra vonatkozóan, hogy keltse fel gyermeke figyelmét,
- 5. átfogó affektív tónus (meleg, pozitív vs. hideg, negatív)- magas: arcmimika, vokalizáció, testbeszéd pozitívnak tűnik,
- alacsony: arcmimika, vokalizáció, testbeszéd negatívnak tűnik, hiányzik a melegség,
- 6. konzisztens vs. inkonzisztens viselkedés-magas: anya viselkedése kiszámíthatatlan, az interakció gyakori váltásoknak van kitéve érzelmekben (egyik pillanatban pozitív a gondozó affektív tónusa, másik pillanatban negatív), kontrollban (egyik pillanatban megengedő, másokban szigorú), válaszkészségben (az epizód elsőfelében szinte azonnal válaszol, a második felétől már latenciával)

Gyermeki skálák:

- 1. együttműködő vs. ellenálló-magas: gyermek együttműködik anyával, engedelmeskedik a gondozó verbális, és nonverbális kéréseinek, vagy megtagadja az együttműködésre irányuló kérést,
- alacsony: gyermek dacosan válaszol, vagy mellőzi anya kéréseit
- 2. átfogó affektív tónus(pozitív vs. negatív)-magas: gyakori mosolygás, nevetés, spontán öröm a tevékenységekben,
- alacsony: az öröm néhány kifejezése megjelenik, a kifejezések tárháza a neutrálistól a szomorúig terjedhet, nincs spontán öröm,
- résztvevő és bevonódott vs. passzív, szemlélődő-magas: érdeklődését fejezi ki a tevékenységek iránt, reagál anya akcióira, saját érdeklődését, függetlenségét kifejező tevékenységekbe kezd, nem unatkozik,
- alacsony: nem érdeklődik a tevékenységek iránt, nem csinál semmit, megelégszik azzal, ha nézheti anyát, unatkozik,
- 4. gyengéd vs. agresszív-magas: édes, kedves, szelíd (anyára, és/vagy játéktárgyra irányulhat),
- alacsony: nehezen irányítható, durván bánik a játéktárggyal, megüti anyát, dühös, ellenséges a viselkedése.

Diádikus skálák:

- 1. kölcsönös öröm, élvezet vs. unalom, élvezet hiánya-magas: mindketten élvezik az interakciót, kölcsönösen élvezik egymás társaságát, valamint az egymás által kezdeményezett interakciókat, nem unatkoznak,
- alacsony: a pár egyik/mindkét tagja kevés örömet, érdeklődést mutat,
- 2. kölcsönös nyelvi-kommunikatív megértés vs. csekély/hiányzó megértés-magas: megértik egymás kognitív-nyelvi jelzéseit, ami megnyilvánulhat arcminimikában, verbális/vokális viselkedésben, gesztusokban,
- alacsony: nem értik egymás kognitív-nyelvi jelzéseit, válasz hiány,
- reciprocitás vs. reciprocitás hiánya-magas: azonos gyakoriságú kezdeményezések figyelhetők meg, a diád egyszerre vesz részt a tevékenységekben, ami megmutatkozik arcminimikában, vokális viselkedésekben, gesztusokban, tárggyal való játékban, egyik sem „viszi” a szót,
- alacsony: az anya-gyermek páros egyik tagja kezdeményezi a legtöbb interakciót (ő „viszi” a szót), dialógusok zajlanak le anélkül, hogy beszélő-váltások lennének, hiányzik az egymásra adott reakció.

3. Kérdőívek

CECPAQ Stimulation

- mesélek, vagy könyvből olvasok gyermekemnek,
- énekelek, vagy táncolok a gyermekemmel, vagy zenét hallgatok vele,
- kimegyünk a levegőre játszani, sétálni, biciklizni,
- biztatom a gyermekemet, hogy játsszon önállóan és fedezze fel környezetét,
- hagyom, hogy gyermekem más gyermekekkel játsszon,
- hagyom, hogy gyermekem (a szülőkön kívül) más felnőttekkel játsszon,
- bevonom a gyermekem olyan mindennapi tevékenységekbe, mint főzés, állatok gondozása, vagy növények öntözése,
- magammal viszem gyermekem bevásárolni,

- különböző anyagokból készült színes játékokkal (plüss állatok, fakockák, könyvek) játszunk,
- olyan játékokkal játszunk, amiket gurítani lehet (pl. labda, kisautó, húzós állatok),
- építő kockával, legó-val, vagy más, egymásra rakható játékkal játszunk,
- a gyermekemnek saját könyvei vannak, amelyekkel akkor is játszhat, ha nem vigyáz rájuk,
- zenélő játékokkal (pl. dob, furulya) játszunk.

BMBI túlvédés

- Engedem, hogy a gyermekem azt tegye, ami jólesik neki,
- Szeretem, ha a gyermekem maga dönti el, hogy mit akar,
- Szeretném, ha a gyermekem sose nőne fel,
- Megpróbálom a gyermekem minden lépését irányítani,
- Mindig lefoglalom valamivel a gyermekem,
- Hajlamos vagyok arra, hogy a gyermekemet gyámoltalannak tekintsem,
- Hagyom, hogy a gyermekem egyes dolgokban maga döntsön,
- Jó érzés nekem, hogy a gyermekem rám van utalva,
- Úgy érzem, hogy a gyermekem képtelen meglenni, ha nem vagyok mellette,
- Bátorítom a gyermekem, hogy önálló legyen,
- Egyáltalán nem érzem, hogy kisajátítanám a gyermekemet,
- sokat aggódom a gyermekemért.

4. Narratív kategoriális tartalom elemzés-anya-gyermek közös tevékenységeire vonatkozó kérdések

- Mik azok a pillanatok, amikor úgy érzi, harmonikusan tud együtt lenni gyermekével?
- Próbáljon meg visszaemlékezni és felidézni egy történetet, amikor úgy érezte harmonikusan van együtt gyermekével!
- Hogyan szoktak együtt játszani? Mi a kedvenc közös játékuk?
- Próbáljon meg visszaemlékezni és felidézni egy történetet, amikor együtt játszott gyermekével!
- Van-e valami, amitől egy picit talán jobban félti gyermekét?
- Próbáljon meg visszaemlékezni és felidézni egy történetet, amikor féltette gyermekét!